

Običajno i moralno pravo (makedonski)

Vrsta: Seminarski Ċ Broj strana: 18 Ċ Nivo: American College

“Est autem ius a iustitia, sicut a matre sua,
ergo prius fruit iustitia quam ius”

(Pravoto poteknuva od pravdata kako svoja majka:
spored toa pravdata nastanala pred)

1.1. Pravo, moral i obiĉaj

Obiĉajnite normi se prvi, nepišani, gi sozdava i primenuva neorganiziranoto opŠtestvo. Pri krŠeweto reagira celata target grupa. Dodeka pri krŠeweto na pravnite normi reagira i intervenira specijalen drŽaven organ, odnosno drŽavata. TeŠko e da se zamisli pravo bez elementarna pravda i minimum moralnost.

Proĉueniot rimski pravnik Ulpijan veli: “Da se Źivee ĉesno, da ne se navreduva drugiot, sekomu da mu se dade negovoto” Validno pravo bez ovie moralni normi teŠko da moŹe da bide delotvorno.

Onie Što bi sakale da gi oddelat pravoto i moralot , a vo isto vreme da ja zapazat nivnata meĊusebna bliska vrska, zboruvaat za sredstva i za cel. Moralot gi opredeluva osnovnite vrednosti (dobro, pravda, doblest, ĉest, ĉesnost, blagorodnost i dr.). Toa se neŠtata kon koi dobro postaven sistem treba da teŹnee. Pravnite pravila, so sankciite, treba da obezbedat uslovi za ostvaruvawe na moralnite celi. Najvisokite moralni celi, najĉesto, se nedostapni za najgolem broj luĊe. Ili se teŠko ostvarlivi ako ne se potkrepeni so pravna prinuda. Zatoa, ĉesto, pravoto se definira kako minimum na moralot koj dadenoto opŠtestvoto, bez isklučoci, go prifaĉa. ĉesto mnogu od pravnite pravila nemaat niŠto zaedniĉko so moralot.

Poednostaveno kaŹano, bitna uloga na pravoto e Źivotot vo opŠtestvoto da go napravat vozmoŹen: “Ubi societas ibi ius” (kade Što e opŠtestvoto,tuka e i pravoto)- Što bi rekol poznatiot praven filozof ĊorĊo del Vekio, ĉija maksima ja citiravme na poĉetokot .

Pravnoto iskustvo e moŹno samo vo zaednica, dodeka moralnoto iskustvo, vo suŠtina, e rabota na individuata. Moralot e obvrska pred sudot na sopstvenata sovest, dodeka pravoto, kako prinuda, e obvrska pred sudot na drugite. Pravdata (srŹta na pravoto) treba da gi utvrdi i obezbedi uslovite za odnesuvawe na luĊeto vo edna zaednica . NeŹinata prva zapoved e : “ Ne mu go pravi na drugiot ona Što ne sakaŠ tebe da ti se pravi” No moralot bara neŠto poveĉe i od toa: “ Pravi im na drugite toa Što bi sakal tebe da ti se pravi.” (Sveto pismo)*

*Noviot zavet kako etiĉki sistem, Kiril Temkov vo spisanieto Start

...

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŹETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŹETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com